

UNA POESIA INÈDITA
(I INSÒLITA) DE
MOSSÈN PERE RIBOT

CARLES ALBESA I RIBA

En un article anterior (*Monografies del Montseny* / 16, pàg. 25) vaig reportar una troballa feta entre les pàgines de la primera obra de Pere Ribot –*Laetare*–, que s'oferia en una pila de llibres d'ocasió. La troballa es tractava d'"un parell de quartilles signades per l'autor, al front de Castelló, una de les quals contenia una poesia endreçada a l'amic poeta Claudi Escarpenter", que l'article donà a conèixer.

A més de la quartilla parella a la reproduïda, dins el llibre vaig trobar tres altres textos impresos de mossèn Pere Ribot. L'un, amb signatura autògrafa seva, era el full d'uns goigs en lloança de sant Andreu Apòstol, patró d'Òrrius (Maresme), al peu del qual s'especificava que el text havia estat "de bell nou dictat per P.R., prev., pel novembre del 1935" i estampat a la impremta Bertran, de Capellades (en aquesta població de l'Anoia, el nostre capellà poeta hi exercí de vicari fins a l'inici de la guerra civil).

Els altres impresos eren dos díptics de cartolina amb sengles poesies també seves. L'una, titulada "1936", és un himne de 58 versos, que acaba així: "Per tos fills, que han anat al martiri / abraçats amb germana la Mort; / pels impac-tes, que tomben el lliri, / però fa que es redreci més fort / de l'altíssima Llum guiadora... / Per la flama roent que devora / tos membres ungits, no só trist: / hi ha en ton Ésser tendreses d'aurora, / Mare Església, Esposa de Crist!"

El poema de l'altre díptic, datat la tardor del 1937 a Ciutat de Mallorca, està dedicat a "na Maria Antònia Salvà, poetessa de Mallorca". És una composició de 21 versos: "Pubilla del Casal de l'Harmonia, / files, de l'alba fins que mor el dia, / ben treballada per tos dits d'argent, / la llana blanca de la Poesia, / de cara l'imprecís de l'Occident. / [...] O tu, Maria Antònia, dona forta, / viola de garriga picada amb sal de mar."

El present article, però, no vol tractar d'aquestes composicions i, si en faig esment, és perquè les suposo poc divulgades atès el mitjà en què aparegueren. El propòsit d'aquestes breus pàgines és donar a conèixer la poesia inèdita i *insòlita* a què es refereix el títol que les encapçala, és a dir, la que hi havia escrita a l'*altra* quartilla de les dues que em pervingueren d'una manera tan sorprenent.

És aquesta:

EL CAMPO DE LOS MUERTOS
Silencio en la media luna
sobre el campo de los muertos.

Todo se ciñe, en el campo
 en la palabra silencio.
 5 Solo el aire me despierta
 nostalgias de mis adentros
 en horrible interrogante
 del Misterio.
 Misterio: qué te daría
 10 yo para verte en acero,
 con puñales decisivos,
 o tu mueres o yo muero!
 Misterio en la media luna
 sobre el campo de los muertos
 15 ceñido de interrogantes
 que, aunque quiera, no comprendo,
 mientras en la lejanía
 muerden la luna los perros!...

Pasarán los hombres y
 20 pasará, pálido, el tiempo,
 sombra de una sombra enjuta
 que cruje de fríos huesos
 y llevándonos, a cuestras,
 ya la rosa de la carne,
 25 ya cenizas de la muerte.
 Sólo se levanta, firme,
 el ideal de lo eterno
 que dá la carne y la sangre
 sin esperar el momento,
 30 aunque la madre agonice,
 aunque se apagara el viento
 aunque resista la lluvia
 en ásperos parapetos,
 aunque se apagara el sol,
 35 aunque gimieran, eternos,
 silencios de media luna
 sobre el campo de los muertos.

Destacaré que la composició fou escrita en un dels camps de batalla
 –el *campo de los muertos* del títol– de la nostra darrera guerra civil, que l'autor,
 que hi participà com a capellà castrense, ha qualificat repetidament d'*incivil*.

EL CAMPO DE LOS MUERTOS =====

Silencio es la media luna
sobre el campo de los muertos.
Todo se ciñe, en el campo
en la palabra silencio.
Solo el aire me despierta
nostalgias de mis adentros
en horrible interrogante
del Misterio.

Misterio: que te daría
yo para verte en acero,
con punales decisivos,
o tu mueres o yo muero!

Misterio es la media luna
sobre el campo de los muertos
ceñida de interrogantes
que, aunque quiera, no comprende,
mientras en la lejanía
muerden la luna los perros!...

Pasarán los hombres y
pasará, pálido, el tiempo,
sombra de una sombra enjuta
que cruje de fríos huesos
y llevaderos, a cuestas,
ya la rosa de la carne,
ya cenizas de la muerte.
Sólo se levanta, firme,
el ideal de lo eterno
que da la carne y la sangre
sin esperar el momento,
aunque la madre agonice,
aunque se apague el viento
aunque resista la lluvia
en ásperos parpados,
aunque se apague el sol,
aunque gimiera, eterno,
silencios de media luna
sobre el campo de los muertos.

Am. Ribera

El silenci de la mort li suscita dubtes i preguntes sense contesta. Davant l'horrible interrogant del Misteri, només la fe en un redemptor que dóna la carn i la sang li permet mantenir ferm l'ideal de l'etern.

No vull ometre la impressió *lorquiana* que la lectura em produí, una remiscència que em féu consultar l'obra del poeta granadí per tal de confirmar la seva influència en certes imatges del poema.

Tanmateix em sembla força explícita, entre altres, en els exemples següents:

Versos 1, 13, 36, *media luna*: "bajo la media luna" (Chumbera. *Poema del cante jondo*); "media luna de plomo" (El niño loco. *Canciones*)

Vers 18, *muerden la luna los perros*: "la luna cuenta los perros" (Baco. *Canciones*), "un horizonte de perros" (La casada infiel. *Romancero gitano*).

Vers 24, *la rosa de la carne*: "la rosa azul de tu vientre" (Preciosa i el aire. *Romancero gitano*).

Vers 36, *silencios de media luna*: "silencios de cal y mirto" (La monja gitana. *Romancero gitano*).

En resum: un poema, un exercici poètic, com es vulgui dir, inèdit i atípic en la producció literària de mossèn Pere Ribot, tant per l'idioma, com per l'estil, com per les circumstàncies en què fou escrit.